

Technische bijsluiter 'IPTO-VO'

opgesteld: 29 oktober 2009

Inleiding

De op deze website getoonde gegevens geven aan in hoeverre lessen in het voortgezet onderwijs bevoegd gegeven worden. De bevoegdheid wordt gepresenteerd als het percentage bevoegd gegeven lessen. Dit percentage is tot stand gekomen na een telling (IPTO) van de gegeven lessen en de opleidingen van leraren op een bepaalde peildatum (elk jaar op 1 oktober). De gegevens zijn vervolgens door het CBS gecombineerd en door Regioplan Beleidsonderzoek bewerkt. In deze technische bijsluiter wordt uitgelegd hoe de resultaten tot stand zijn gekomen, welke keuzes zijn gemaakt en welke voorbehouden bij de gegevens van belang zijn.

Bronnen en koppeling gegevens

De op deze website getoonde gegevens zijn het resultaat van het combineren van een aantal verschillende bronnen:

- IPTO dataverzameling vakken
Jaarlijks laat OCW bij alle scholen voor voortgezet onderwijs de Integrale PersoneelsTelling Onderwijs (IPTO) uitvoeren door een extern onderzoeksbureau. Hierbij worden op persoonsniveau opgevraagd over de gegeven vakken en het aantal uur dat deze vakken worden gegeven. Voor de levering van dergelijke gegevens bestaan wettelijke richtlijnen. De peildatum is de week waarin 1 oktober valt. Scholen kunnen de gegevens op verschillende manieren aanleveren, namelijk via het digitale lesrooster, via internet, op papier of op een andere digitale wijze.
- IPTO dataverzameling bevoegdheden (tot en met 2005)
Tot en met IPTO 2005 werd, naast de gegeven vakken, ook opgevraagd of het personeel een bevoegdheid had voor het betreffende vak (eveneens peildatum 1 oktober).
- CRIHO
Het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRIHO) bevat per (ex)studerende gegevens over inschrijvingen in het hoger onderwijs. Hierdoor is bekend waar en aan welke opleiding een persoon stond ingeschreven en of en wanneer deze persoon de opleiding heeft afgerond. Het register, dat bijgehouden wordt door de Informatie Beheer Groep, bevat de inschrijvingen sinds 1990.
- Salarisgegevens CFI
CFI ontvangt van de diverse salarisverwerkers in het onderwijs gegevens over de aanstellingen van onderwijspersoneel. Niet voor alle peildata zijn de gegevens door alle salarisverwerkers geleverd. Ook komt het voor dat een school de salarisverwerker niet de opdracht heeft gegeven de gegevens door te leveren.

Het CBS heeft de IPTO-dataverzameling gekoppeld aan het CRIHO. De gegevens zijn vervolgens door Regioplan Beleidsonderzoek bewerkt en aangevuld met de bevoegdheidsgegevens afkomstig uit oude IPTO-dataverzamelingen (tot en met 2005). De bevoegdheden van lesgevers afgestudeerd vóór 1990 zijn tenslotte niet terug te vinden in CRIHO. Op basis van deze bronnen is vervolgens vastgesteld of een les bevoegd wordt gegeven of niet.

Volledigheid gegevens

De betrouwbaarheid en volledigheid van de gegevens zijn ten eerste afhankelijk van een juiste levering van de IPTO-gegevens door scholen, ten tweede van een juiste en volledige levering van personeelsgegevens van de salarisadministrateurs aan CFI en ten derde van een juiste bepaling van de bevoegdheid van de gegeven lessen. Het bepalen van de bevoegdheid is daarmee het resultaat van een koppeling van deze gegevens. Indien er in één van de bronnen een fout of onjuistheid zit, kan dit leiden tot een fout bij het bepalen van de bevoegdheid.

De gegeven vakken en uren zijn een resultaat van de IPTO-dataverzameling. Indien deze gegevens onjuist zijn aangeleverd door scholen, kan dit gevolgen hebben voor de mate waarin bevoegd les wordt gegeven. Zo heeft bijvoorbeeld het invullen van het verkeerde personeelsnummer bij een persoon gevolgen voor het bepalen van de bevoegdheid.

Ook moet er rekening worden gehouden met het feit dat de week rond peildatum 1 oktober een momentopname is. Het percentage bevoegd gegeven lessen kan gedurende het schooljaar variëren.

Beslisregels

Om vast te stellen wie bevoegd, benoembaar of onbevoegd zijn, is een aantal beslisregels gehanteerd. Bovendien zijn sommige scholen, personen en vakken buiten beschouwing gelaten. Hieronder worden deze keuzes en gevolgen van het gebruik van bovenstaande bronnen beschreven.

Scholen

- Voor 2006 zijn alleen scholen aangesloten bij CASO of onderdeel van OMO meegenomen, aangezien alleen voor deze scholen een koppeling uitgevoerd kon worden met het CRIHO. Voor 2007 en 2008 zijn ook scholen die bij andere salarisverwerkers zijn aangesloten meegenomen. Aangezien niet van alle scholen voor alle jaren salarisgegevens beschikbaar zijn bij CFI, heeft dit gevolgen voor de mate waarin de bevoegdheid bepaald kan worden.
- Scholen die niet voldaan hebben aan de IPTO-verplichting ontbreken.
- Scholen voor praktijkonderwijs ontbreken, aangezien zij geen IPTO-gegevens hoeven aan te leveren.
- Van scholen waarvan de gegevens in één of meer jaren niet, of zeer slecht koppelen aan de andere bronnen, worden de gegevens van het betreffende jaar niet getoond.

Personeel

- In 2006 is alleen het onderwijzend personeel opgenomen. Directieleden of ondersteunend personeel met lesgevende taken zijn buiten beschouwing gelaten. Vanaf 2007 is het overig lesgevend personeel (voor zover beschikbaar) wel meegenomen. Scholen die de gegevens *niet* via het lesrooster aanleveren, zijn niet verplicht om gegevens aan te leveren over lesgevend ondersteunend personeel. Hierdoor kan het percentage bevoegd gegeven lessen bij deze scholen (licht) overschat worden.
- Van nieuw lesgevend personeel geboren voor 1971 dat niet terug te vinden is in CRIHO kan geen bevoegdheid worden bepaald. Dit personeel is buiten beschouwing gelaten.
- Personen die alleen lessen voor praktijkonderwijs verzorgen, zijn buiten beschouwing gelaten. Het gaat hierbij om personeel van scholengemeenschappen waar ook praktijkonderwijs wordt gegeven.

Vakken

- Lessen waar geen lerarenopleiding voor bestaat, zijn niet meegenomen in de percentages.
- De lijst met vakken op basis waarvan de bevoegdheid is bepaald, wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld voor elke nieuwe IPTO dataverzameling. Vakken die niet in deze lijst voorkwamen zijn onder overige vakken terechtgekomen en niet meegenomen. Voor 'overige vakken' kan tenslotte geen bevoegdheid worden bepaald.
- De op de website vermelden categorie 'overig' bij de verdeling naar vakgebied heeft betrekking op de vakken die wel in de IPTO-vakkenlijst voorkwamen en waarvoor een bevoegdheid bepaald kan worden, maar niet in te delen zijn in één van de vakgebieden.
- Per vakgebied geldt een minimale vulling van 60 uren. Indien op een bepaalde school een vakgebied minder dan 60 uren kent, worden de gegevens niet weergegeven (-).

Bepalen bevoegdheid

Voor het bepalen van de bevoegdheid is - voor zover mogelijk - aangesloten bij de huidige wettelijke bepalingen. Dit heeft tot de gevolg gehad dat de regelingen die golden tot 1 augustus 2006 en die tot en met IPTO 2005 verzameld werden via de scholen, ingepast moesten worden in de categorieën bevoegd, benoembaar en onbevoegd/benoembaar op basis van artikel 33.3. Dit heeft tot de volgende beslisregels geleid:

Bevoegd

- Eerstegraders, mits men lesgeeft binnen het eigen vak.
- Leraren met een verklaring van de Minister (art. 33, lid2 WVO, volgens wetgeving geldend tot en met 1 augustus 2006).
- Leraren bevoegd bevonden onder art. 36 WVO, volgens wetgeving geldend tot en met 1 augustus 2006.
- Tweedegraders mits tweedegraads les wordt gegeven binnen het eigen vak.

- Leraren vallend onder art. 2 WVO (volgens verouderde wetgeving) of in het bezit zijn van een pabo-diploma (tot en met 1 augustus 2006) die tweedegraads een van de volgende vakken verzorgen: Nederlands, Engels, Wiskunde, Geschiedenis, Aardrijkskunde, Biologie, Verzorging, Muziek, HV 2 (Textiele werkvormen), Tekenen. Artikel 2 WVO (geldend tot en met 1 augustus 2006) heeft alleen betrekking op de eerste twee lesjaren van het vmbo. Het is echter niet mogelijk een onderscheid te maken naar het lesjaar waar les aan wordt gegeven. Dit kan leiden tot een te hoog percentage bevoegden.

Benoembaar

- Personen die korter dan 4 jaar een lerarenopleiding volgen, zoals LIO's en zij-instromers (exclusief pabo)
- Eerstegraads lesgeven met tweedegraads akte (binnen eigen vak)
- Personen met een eerste- of tweedegraads bevoegdheid die maximaal 4 jaar een vak geven waarvoor ze niet bevoegd zijn.

Onbevoegd/artikel 33.3

- Al het lesgevend personeel dat niet als onbevoegd of benoembaar kan worden aangemerkt.
- Personen aangesteld op grond van artikel 33, derde lid WVO. Met ingang van de wet BIO kunnen scholen zelf besluiten personeel aan te stellen onder artikel 33.3. Dit artikel stelt dat, in geval van aantoonbare krapte, de school zelf een leraar kan aanstellen (telkens voor ten hoogste 1 jaar). Personeel aangesteld onder dit artikel is niet terug te vinden in de data.

Er is rekening gehouden met combinatievakken, zoals het combinatievak natuur- en scheikunde waar een persoon voor slechts één van de twee vakken een bevoegdheid hoeft te hebben. Ook is er rekening gehouden met de VMBO leergebieden, zoals mens en maatschappij VMBO. Binnen het team dat dit leergebied verzorgt, moeten alle bevoegdheden aanwezig zijn. Dit is niet vast te stellen op grond van de IPTO-gegevens. Besloten is dat als een les binnen een leergebied gegeven wordt door een persoon met een bevoegdheid voor één van de onderliggende vakken, deze persoon als bevoegd is aangemerkt.

Hoogste bevoegdheid

Bij het bepalen van de hoogste bevoegdheid per persoon is gebruikgemaakt van dezelfde groep personen als die meegenomen zijn in het bepalen van de percentages bevoegd gegeven lessen. Wel is er vastgesteld wat deze hoogst behaalde bevoegdheid is. Er is dus rekening gehouden met het feit dat een docent een bevoegdheid kan hebben voor het ene vak, terwijl deze docent dit vak niet geeft en wel een ander vak waarvoor hij of zij geen bevoegdheid heeft of een lagere bevoegdheid. Wel geldt hierbij de beperking dat, indien een persoon én nooit lesgegeven heeft in het betreffende vak waarvoor hij of zij de hoogste bevoegdheid heeft behaald, én voor 1990 zijn lerarenopleiding heeft afgerond, deze hoogste bevoegdheid niet bekend is.